

Универзитет у Нишу Медицински факултет	Студијски програм: ОСНОВНЕ СТРУКОВНЕ СТУДИЈЕ СТРУКОВНА МЕДИЦИНСКА СЕСТРА/ТЕХНИЧАР <i>Акредитација 2018</i>	
Назив предмета: ОСНОВИ ХИРУРГИЈЕ СА НЕГОМ		
Руководилац предмета: Проф. др Горан Стевановић		
Статус предмета:	Обавезни	
Семестар : Четврти	Година студија: Друга	
Број ЕСПБ: 8	Шифра предмета: СМС-II-22	
Циљ предмета:		
<p>Упознавање са хируршким болестима и основним принципима адекватног сагледавања и лечења у примарној, секундарној и терцијалној здравственој заштити од значаја за негу хируршких болесника. Студент стиче базична знања из хируршке пропедевтике као што су: основни принципи хируршке профилаксе, упознавање са механизмима процеса зарастања ране, упознавање са дијагностичким методама у хирургији, упознавање са проблемима хируршких компликација, упознавање са принципима хемостазе, упознавање са механизмима настанка и терапијом шока, сестринска дијагноза хируршких болести и едукација хируршког болесника.</p>		
Исход предмета:		
<p>Успешно усвајање основних знања о принципима опште хирургије која су неопходна студентима здравствене неге за укључивање у тимски рад са докторским екипама, а пре свега: примена мера стерилизације, антисепсе, нега болесника на механичкој вентилацији, оксигеној терапији, примена сестринске интервенције код трансфузије крви, плазме, исхрана болесника преко назогастричне сонде, гастростоме, парентералним путем, превенција декубитуса. Сестра је оспособљена да врши привремену хемостазу, примењује негу код болесника са трахеостомом, колостомом, гастростомом, илеостомом, назогастричном сукцијом, код болесника са опекотинама, премрзлимама и обавља послове организовања и руковођења радним целинама у домену неге болесника.</p>		
Број часова активне наставе: 120		
Предавања: 45	Практична настава: 75	
Стручна пракса-самостални рад: 45		
Садржај предмета		
<u>Теоријска настава:</u>		
<p>Упознавање са основним принципима хируршке профилаксе кроз проучавање области асепсе антисепсе, припреме руку, операционе сале и операционог поља. Студент се упознаје са хируршком пропедевтиком, преоперативном припремом пацијента и постоперативним компликацијама. Крварење и хемостаза. Основни принципи анестезије и реанимације. Упознавање са патологијом из опште хирургије, ортопедије, урологије, неурохирургије, пластичне и реконструктивне хирургије, дечје хирургије, васкуларне и грудне хирургије.</p>		
<u>Практична настава:</u>		
<p>Практичан рад са хируршким болесницима повезивањем теоријског знања са конкретним практичним примерима. Преоперативна припрема и постоперативна нега. Специфичност здравствене неге у субспецијалистичким хируршким гранама.</p>		
<u>Летња стручна пракса:</u>		
<p>После одслушане друге године студент може да обавља летњу праксу из предмета Основи хирургије са негом у трајању од месец дана (180 часова). Обављена пракса је услов за упис наредне године.</p>		
Активна настава:		
1. Предавања	Број	

		часоа:
1.	<p>Асепса и антисепса-дефиниција; стерилизација и врсте стерилизације; практична примена асепсе (припрема металних, гумених, електричних и оптичких инструмената, припрема руку оператора и припрема оперативногопоља); антисепса-принципи примене, примена антисептичних и дезинфекционих средстава.</p> <p>Крварење и хемостаза (физиологија и поремећаји хемостазе, врсте крварења, врсте хемостазе, терапија крварења), клиничка слика крварења, трансфузија, деривати и компоненте крви.</p>	3
2.	<p>Инфекције у хирургији (дефиниција, узрочници, патогенеза), клиничка слика; локалне и специјалне хируршке инфекције; сепса и септични шок; инфекција оперативне ране.</p>	3
3.	<p>Шок (етиологија, патогенеза, клиничка слика и реанимација); поремећаји метаболизма воде, електролита и ацидобазног статуса.</p> <p>Хируршка обрада ране; повреде (дефиниција и подела: затворене и отворене); фазе зарастања ране и фактори који утичу на зарастање ране.</p>	3
4.	<p>Механичке повреде: етиологија, значај и врсте повреда; краш и бласт повреде; лечење повређене особе (ургентна помоћ на месту несреће и иницијално лечење, транспорт повређеног, амбуланта за ургентну помоћ, интензивно лечење критичних повреда, концепт интензивне неге); принципи лечења посебних врста повреда.</p> <p>Термичке повреде-врсте термичких повреда; опекотине-етиологија, патофизиологија, лечење и компликације, рехабилитација; повреда респираторног система код опекотина; топлотни удар; повреде електричном струјом; повреде хемијским средствима; смрзотине; радијационе повреде.</p>	3
5.	<p>Увод у анестезију; дефиниција и врсте анестезије; припрема болесника и преоперативна медијација; интраоперативно и постоперативно праћење пацијента; контраиндикације за анестезију и компликације анестезије (интраоперативне и постоперативне); помоћне методе у анестезији.</p>	3
6.	<p>Обољења једњака, желуца и дуоденума. Дијагностика обољења једњака; урођене аномалије, повреде и функционална обољења једњака, дивертикулуми, варицеси, хијаталне херније и тумори једњака. Клиничка симптоматологија и дијагностика желудачно-дуоденалних обољења; конгениталне аномалије, специфична и неспецифична обољења желуца, повреде желуца и дуоденума, улкус желуца, тумори желуца и дуоденума; хируршко лечење и компликације.</p> <p>Обољења танког и дебелог црева. Илеус-етиологија, патофизиологија, класификација, клиничка слика, дијагностика и лечење; дијагностика осталих хируршких болести танког црева, хируршки захвати на танком цреву; повредетанког црева; дијагностика и лечење урођених аномалија, повреда и болестиколона и аноректума.</p>	3
7.	<p>Основи неурохирургије; прве неурохируршке интервенције; концепт неурохируршке интензивне неге; нега пацијената са: психорганским синдромом, малигним туморима мозга, субархноидалним крварењем, скалпним и другим повредама поглавине, преломом базе лобање, тешком краниоцеребралном повредом, параплегијом и квадриплегијом пацијената, коматозних пацијената, узнапредовалих декубита, деце млађе</p>	3

	од годину данаса конгениталним аномалијама, нега пацијената са епилепсијом, хроничним болем.	
8.	Обољења јетре, ж. кесе, ж. путева, панкреаса и слезине. Клиничка слика, дијагностика и хируршко лечење обољења јетре и жучних путева (конгениталне аномалије, повреде јетре, апсцеси и цисте јетре, портна хипертензија, тумори јетре, жучне кесе и жучних путева, калкулоза жучних путева, холециститис, холангитис); основи хирургије слезине (повреде, цисте, апсцеси, тумори слезине; сплено мегалије); хируршко лечење конгениталних аномалија, повреда, циста и псеудоциста и тумора панкреаса, лечење панкреатита.	3
9.	Акутни абдомен (дефиниција, етиологија, клиничка слика, дијагноза); врсте абдоминалног бола, карактеристике; перитонитис (дефиниција, етиологија, подела); интраабдоминални апсцеси. Ургентна стања у хирургији; повреде-подела, дефиниција; повреде грудног коша (пнеумоторакс, хематоторакс, повреде крвних судова грудног коша); повреде абдомена (повреде шупљих и паренхиматозних органа); акутни абдомен, перитонитис, крварећи улкуси, интестинална исхемија, укљештенекиле предњег трбушног зида, илеус, повреде ендокранијума, артеријске и венске тромбозе. Обољења дојке. Анатомија, физиологија, патологија. Менструални циклус, трудноћа и дојење. Преглед и самопреглед дојки. Повреде и поремећаји развоја дојки. Тумори дојке. Дијагностичке процедуре и хируршко лечење. Обољења ендокриних жлезди. Анатомија и физиологија жлезди ендокриног система; клиничка слика и дијагностика; хируршко лечење и компликације.	3
10.	Основи ортопедије. Повреде коштаног система (контузије, дисторзије, луксације, преломи костију) и лечење. Хируршка обољења костију и зглобова (акутни и хронични остеомијелитис, артритис различите етиологије, коштане дистрофије, артрозе, тумори костију)-клиничка слика, дијагностика, лечење.	3
11.	Основи грудне хирургије: анатомија и физиологија, дијагностичка испитивања, обољења зида грудног коша, плеуре, медијастинума и плућа.	3
12.	Основи пластичне и реконструктивне хирургије. Опекотине-дефиниција, етиологија, патофизиологија, клиничка слика, лечење. Тумори коже и меких ткива. Повреде и болести шаке. Трансплантати коже и режњеви.	3
13.	Основи васкуларне хирургије. Атеросклероза и периферна артеријска инсуфицијенција-етиологија, клиничка слика, дијагностика, терапија. Акутна оклузија великих периферних артерија, периферна микроемболија, оклузивна болест малих артерија, дијабетична микроангиопатија, тромбангитис облитеранс. Артеријске анеуризме-дефиниција, етиологија, патогенеза, клиничка слика, врсте, лечење. Артерио-венске фистуле. Цереброваскуларна болест. Реноваскуларна хипертензија. Ампутације. Обољења венског система (варикозне вене, тромбоза бена и тромбофлебитис), плућна тромбоемболија.	3
14.	Основи дечје хирургије.	3
15.	Основи урологије; ендоскопски прегледи и ендоскопске операције у урологији (цистоскопија, трансуретрална ресекција простате и тумора,	3

	уретероскопија, пијелонефроскопија, перкутана нефростома)-припрема болесника, техничко.	
	Укупно	45
2. Вежбе		Број часова:
1.	Припрема и нега дечјих хируршких болесника	2
2.	Припрема и нега уролошких болесника- припрема пацијената за извођење ендоскопског прегледа и ендоскопских операција у урологији (цистоскопије, уретероскопије, пијелонефроскопије, перкутане нефростоме, трансуретралне ресекције простате и тумора), преоперативна припрема и постоперативна нега пацијената за отворене и лапароскопске операције, релевантни параметри код постоперативних компликација	2
3.	Припрема и нега неурохируршких болесника- основни неуролошки преглед, припрема и нега коматозних пацијената, пацијената са повредом вратне и/или грудне и/или слабинске кичме, пацијената са декубитусима, пацијената оперисаних од процеса на кичми, пацијената са унутар лобањским крварењем, политрауматизованих пацијената и деце са конгениталним аномалијама до 1 године живота	2
4.	Припрема и нега ортопедских болесника. Иммобилизација-привремена, дефинитивна; спољашња фиксација. Нега болесника са: трансосалномостеосинтезом, континуираном екстензијом, остеомијелитом, ампутираним екстремитетом, вештачким куком (преоперативна припрема, вежбе дисања, вежбе за побољшање циркулације у ногама, вежбе за јачање мускулатуре, промена положаја болесника у постоперативном периоду)	2
5.	Третман и нега политрауматизованих болесника	2
6.	Асепса и антисепса (стерилизација и врсте стерилизације; практична примена асепсе (припрема металних, гумених, електричних и оптичких инструмената, припрема руку оператора и припрема оперативног поља); антисепса-принципи примене, примена антисептичних и дезинфекционих средстава); инфекција у хирургији, крварење и хемостаза-сестринске интервенције код примене трансфузије (поступци пре давања трансфузије, техника давања крви и продуката крви и праћење болесника), нежељене појаве приликом давања трансфузије, трансфузијске трансмисивне болести	2
7.	Повреде, шок и реанимација. Мере и поступци у кардиоваскуларној реанимацији. Здравствена нега болесника на механичкој вентилацији. Оксигенотерапија-сестринске интервенције, начин примене и компликације при оксигенотерапији.	2
8.	Припрема и нега болесника са обољењем једњака, желуца, дуоденума, танког и дебелог црева.	2
9.	Припрема и нега болесника са обољењем билијарног тракта.	2
10.	Припрема и нега болесника са обољењем ендокриних жлезда и дојке.	2
11.	Акутни абдомен.	2
12.	Припрема и нега болесника са обољењем плућа и медијастинума Сестринске интервенције у дијагностици (контрастна снимања, пункције и биопсије), сестринске интервенције код повреда грудног коша (прва помоћ, транспорт и дефинитивно збрињавање), сестринске интервенције у преоперативној припреми торакохируршких болесника	2

	(психичка, лабораторијска, медикаментозно-дијететска, физичка припрема) ипостоперативном периоду. Системи за торакалну дренажу.	
13.	Припрема и нега болесника за пластичне и реконструктивне захвате. Специфичности неге пацијената са опекотинама. Нега трансплантата и режњева. Нега пацијената са декубиталним ранама.	2
14.	Припрема и нега болесника са обољењем артерија и вена. Сестринске интервенције при првој помоћи код повреда и примени хемостазе (привремене или хируршке-дефинитивне). Сестринске интервенције наконхируршке интервенције на крвним судовима. Медицинска нега код пласираног централног венског катетера. Методе мерења артеријског крвног притиска (инвазивне и неинвазивне)-сестринске интервенције	2
15.	Извођење основних дијагностичких терапијских процедура у хирургији. Сестринске интервенције при узорковању и слању материјала за одређене лабораторијске прегледе (крв, ликвор, телесне течности, брисеви, биопсијеткива, урин); сестринске интервенције у дијагностици (скенер мозга и кичмене мождине, магнетна резонанца, лумбална пункција, ангиографија, ендоскопска испитивања).	2
16.	После демонстрирања одређених методских јединица студент самосталностиче потребну вештину кроз додатне облике наставе. Поред тога предвиђена је и категорија ноћног рада у трећој смени од 19-24 часова, једанпут недељно, координисана од доктора специјалиста запошљених у наставним базама Медицинског факултета. Студент увежбава организацију сестринске службе и примену принципа процеса здравствене неге као метода рада (45 часова).	45
	Укупно	75

3. Стручна пракса-самостални рад	Број часова:
Током боравка на одређеним клиникама студент у договору са наставницима, а под надзором одговорних сестара, самостално примењује стечена знања и вештине. Овај облик стручне праксе изводи се једанпут недељно (3 часа).	3 часа недељно
Укупно	45

Препоручена литература:

1. Вишњић М и сар. Хирургија за студенте медицине и стоматологије. Просвета. Ниш, 2005.
2. Терзић Н. Здравствена нега у хирургији. Београд, 2006.
3. Група аутора. Сестринске процедуре, четврто издање (превод са енглеског). Дата статус. Београд, 2010.
4. Глишић Ружица. Здравствена нега у хирургији. Београд 2011.
5. Тијанић М., Ђурановић Д., Рудић Р., Миловић Л. Здравствена нега и савремено сестринство, Научна КМД, Београд. 2010

Методе извођења наставе:

Теоријска настава, видео бим, практична, консултације, предиспитне вежбе по захтеву студента.
После демонстрирања одређених методских јединица студент самостално стиче потребну вештину кроз додатне облике наставе. Поред тога предвиђена је и категорија ноћног рада у

<p>трећој смени од 19-24 часова, једанпут недељно, координисана од доктора специјалиста запошљених у наставним базама Медицинског факултета. Студент увежбава организацију сестринске службе и примену принципа процеса здравствене неге као метода рада (45 часова).</p>
<p>Предмети које је студент обавезан да положи као услов за излазак на завршни испит:</p>
<p>Основи интерне медицине са негом</p>
<p>Оцена знања:</p>
<p>Предиспитне обавезе</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Активност у току наставе: 0-10 поена ▪ Практични испит: 0-30 поена
<p>Завршни испит</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Усмени испит: 0-60 поена